

Введено у нови инвентар бр. 3353
1 јануара 1902 год.
Београд

ПРВИ СРПСКИ ЗАКОН

О

ЦРКВЕНИМ ВЛАСТИМА

(НАЧЕРТАНИЈЕ О ДУХОВНОЈ ВЛАСТИ У СЕРБИЈИ)

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРИРЕДИО

Др. Чед. Митровић

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПARIЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1909.

ПРВИ СРПСКИ ЗАКОН

0

ЦРКВЕНИМ ВЛАСТИМА

Ни један закон није савршен, нити може бити применљив за сва времена и све прилике. Сваки је закон намењен своме добу и својим приликама, и ма колико се пазило и тежило, да не буде у њему празнина, мана и недостатака, ипак се то не може избећи. А то долази отуда, што живот друштвени не стоји, већ се стално развија и нема тога законодавца на свету, ма како он mudar и обазрив био, који би све правне случајеве и односе, што их живот сваким даном у непрегледној разноликости ствара и преплеће, могао предвидети, те за све њих поставити нека стална и прецизна правила. Па ипак, ако ни од једног закона не можемо очекивати да буде савршен у апсолутном смислу, ми можемо по резултатима примене појединих закона у животу разликовати, који је од њих бар релативно бољи. Најбољи су и најтрајнији они закони, који одговарају друштвеним захтевима, чију потребу увиђају сви, којих се они непосредно тичу и чија је корист већ доказана њи-

Sw. Br.
38.637

ховом дугом применом у животу. Ово искуством утврђено правило, које вреди за све законе у опште, може бити примењено и код закона, који се тичу цркве.

И ако, истина, црква, као божанска установа, по суштини својој, од постанка свога па за сва времена остаје једна иста, због чега је догматички појам о њој непроменљив, ипак сам живот њен, као *видљивог* друштва, и право, које тај живот регулише, подлеже општим условима и законима историјског развитка. Неоспорно је, да и у овом видљивом, правном поретку цркве има извесних виших принципа, који се не могу никада мењати, јер они проистичу из основних догматичких истина саме религије, али њих је врло мало и они су сами по себи тако рећи елементарни и добро познати. Међутим, огромна је маса оних других црквено-правних прописа, које изазивају и стварају не догмати, већ практичне потребе црквеног живота у вези с разним условима, у чијој се средини тај живот развија. То нам потврђује како ранија историја хришћанске цркве и њенога права, тако и она разноликост, коју видимо и данас код појединих делова једне исте цркве. Ма да све данашње автокефалне цркве одржавају међу собом јединство у догматима, ипак, у својој организацији, у облицима управе, богослужења и дисциплине, свака од њих има неко своје нарочито обележје. Узрок ове њихове неједнакости лежи, пре свега, у разлици народности, које улазе у састав цркве и које у црквену сферу по природи саме ствари увек уносе и своје националне, психичке

и локалне особине; затим — у разлици државних, социјалних, политичких и економских услова, под чијим се утицајем црква развија у овом или оном народу. Но најјачи и најтрајнији утицај на облик црквеног живота, на развитак и особине црквеног права појединих цркава, показује државно уређење. Понегда је организација црквеног живота и управе у толикој мери проткана са организацијом и животом државним, да је тешко распознати извесне институте, које је у ствари црква од државе позајмила и пренела у своју, чисто црквену област. Отуда и бива, да свако преуређење друштвеног и државног живота махом повлачи за собом и реформу правног живота саме цркве у погледу спољашњег њеног положаја.

Имајући у виду овај значај државних, националних, политичких, социјалних и економских прилика за постанак и развитак црквених закона, ми при изради сваког новог закона, који се тиче цркве, не смемо немарно прелазити преко преживелих дана у недавној прошлости. Ми хтели не хтели морамо водити рачуна како су извесни односи у прошлости били регулисани и какви су отуда резултати добивени. Као год што општа, основна идеја цркве не сме бити повређена, нити се икада сме одступити од тежње за вишим циљевима, ради којих је основана црква, исто тако морају се с великом обазривошћу проучавати и домаће прилике, чијој се средини закон намењује. Ово важи нарочито за оне цркве, чији је живот, благодарећи историјским условима, тако тесно скопчан, да се

управо потпуно стопио са државним и народним животом, као што је случај код наше, српске цркве.

Са тог разлога, а да бисмо правилно разумели и успешно постигли остварење не само општих, него и специјалних циљева и тежњи наше цркве, ми при изради сваког новог закона о цркви морамо добро умотрити цео ток њеног спољашњег уређења. Тога ради од особите је вредности за нас њено првобитно уређење, које је служило као основа свима доцнијим реформама све до садањег стања.

Историја нашег црквеног живота од ослобођења развија се поступно и готово упоредо са политичким животом. Док је Србија била саставни део Турског Царства дотле је и њена црква била потчињена цариградској патријаршији. Чим се пак јавио зрачак политичке слободе одмах се отпочињао рад и на преуређењу цркве. Аутономија српске цркве од стране патријаршије дефинитивно је призната нарочитим уговором тек септембра 1831. године, за време првог београдског митрополита *српске* народности, Мелентија Павловића, пошто је претходно султанским хатишерифом Махмуда II, од октобра 1830. године, било већ признато народу право да сам бира себи, из своје средине, митрополита и епископе, који ради наименовања свога нису морали ићи лично патријарху у Цариград. Ускоро затим, чим је Србија добила устав, 3. фебруара 1835. године, специјалном одредбом (чл. 93.) тога основног закона предвиђено је, да „Внутрење руководство цркве принадежи

Митрополиту и духовној власти, која ће се указом одредити с набљудавањем уговора, утврђени с партијархом у Цариграду“. На основу овога уставног наређења, а иницијативом кнеза Милоша, ондашњи Митрополит Петар са епископима: Нићифором ужичким, Герасимом шабачким и Доситијем тимочким, приступио је одмах изради законског пројекта о црквеним властима, из кога је, после свестране оцене од стране оба савета, кнеза и митрополита, постао први српски закон о црквеним властима под именом: „**Начертаније о духовној власти**“, који је обнародован на скупштини у Крагујевцу 21. маја 1836. године.

По овоме закону црква се управљала 11 година и 3 месеца, и то од 21. маја 1836. до 27. августа 1847. године, када је издат нов закон „Устројеније Духовны власти Княжества Сербскогъ“. Но чудноватим удесом овај први српски закон о црквеним властима није унет у зборнике закона, и, што је још чудније, нигде ни у часописима црквеним до данас није објављен. Њ. П. Епископ нишки г. Никанор, у својој „критици на закон о црквеним властима“, штампаној у Веснику Српске Цркве 1891. године, (стр. 161.) говорећи између осталог и о „Начертанију“, каже: „А закона овога, као за чудо, нема нигди, па ни у зборницима законским, штампана. За то молим све пријатеље науке, да изволе овај закон објавити штампом, ако би га који случајно имао или где у архивама нашао“. Доцније, 1901. године у јунској и јулској свесци „Хришћанског Весника“ (стр. 27—35.) штампан је истина један

текст „Начертанија“, али то је, по свој прилици, некакав пројект, који је у току израде после тога био знатно измењен. Један једини примерак аутентичног текста овога закона, у штампаном издању, очуван је неком срећом и налази се у нашој Државној Архиви. Уз тај једини примерак налази се и руски превод у рукопису, заједно са званичном преписком, која је поводом „Начертанија“ између Митрополита и Кнеза била вођена.

Да бисмо, дакле, отргли од заборавља овај по времену најстарији закон, по коме је, може се слободно рећи, утврђена основа и данашњег црквеног уређења у Србији, ми ћемо уз хронолошки срећену преписку о овоме предмету саопштити тачно и текст „Начертанија“ према оном штампаном примерку што се чува у Државној Архиви. А ради потпуности у исто време приложићемо допуне и објашњења, која је Конзисторија издала 1836. год. под Бр. 629. „о одношају епископа Књажества Србије према Конзисторији, која је при митрополиту установљена“, што служи као допуна самом закону. Ма да је, истина, то „објашњење“ у „Хришћанском Веснику“ (1901. св. VI и VII стр. 35—38) већ објављено, али, без тога објашњења не би нам ипак била потпуно јасна слика црквеног уређења под једанаестогодишњом владом старог „Начертанија“.

Др. Чед. Митровић.

ЗВАНИЧНА ПРЕПИСКА И ПОДАТЦИ

О

НАЧЕРТАНИЈУ

І

Свѣтлѣйшій Княже,

Милостивѣйшій Господару!

По высочайшой желѣи Ваше Свѣтлости, выше пута, а нарочито прошле године о Скупштини Свето-Петровской израженой, да бы Архіереи наши о устроению Духовногъ Суда бригу имали, постарао самъ се съ остальмъ онда собранымъ бывшимъ Епископима нашимъ, да овому отеческому, ко благу церкви клонеѣму се опоминанію Ваше Свѣтлости удовлетворимъ. Но сбогъ предстоявшегъ Вамъ онда путешествія за Цариградъ, віе могло Вашей Свѣтлости представлѣно быти сочинѣно бывше начертаніе Духовногъ Суда. Садъ пакъ, почемъ сте Ваша Свѣтлость, вративши се сретно изъ Цариграда, пре нѣкогъ времена имали милость опоменути ме у смотренію овогъ предмета, незакоснявамъ поме-

нуто начертаніе о Духовной власти, у нѣчему скраћено овде /. приложити ради высочайшегъ разсмотренія и милостивѣйшегъ одобренія.

У исто време представлямъ височайшему подтвержденію Ваше Свѣтлости избране за овай Судъ засѣдатель: Протоіерея шабачкогъ, Иоанна Павловића за шабачку; Настоятеля Јошаничкогъ, Јеромонаха Лукогена за мою Епархію; Протоіерея Драгачевачкогъ Иоанна (Янка) Михаиловића, за ужичку Епархију — а за Тимочку, будући ми самъ надлежащій Еп-кпъ прилична за ово мѣсто изъ свое Епархіе представити не имавъ, предлагаемъ Протоіерея Пожаревачкогъ, Елісея Марковића, за секретара пакъ Протодіакона могъ, Гавріила Поповића. Представляюћи ии молимъ, да бы Ваша Свѣтлость милость имали, прама нѣовомъ званію опредѣлити имъ и плату, съ коіомъ бы обдержавати се могли. За подпунѣніе други званія при канцелларіи, кад се потребне особе нају, и при умноженнымъ дѣлима нуждне буду, предоставлямъ Вашей Свѣтлости у свое време представленіе учинити.

На послѣдку усуђуемсе придодати слѣдуюћу молбу: да бы Ваша Свѣтлость благоволили овомъ приликомъ потврдити и обзнанити ми плату, уговарану бывшу за придворне при мени набавити се имуће нуждне калуѣере, као за Архімандрита, Протосвнглеа, Архідіакона и Протодіакона. Двоица одъ нѣи моћиће употреблѣни быти при Духовномъ Суду, а друга двоица при клирикалномъ училищу као учителя. Но къ лакшемъ нѣовомъ набавленію потребно е свѣдѣніе

о нѣовомъ снабдѣнію, кое тога ради и знати желимъ.

Въ прочемъ съ неограниченнымъ высокопочитаніемъ и беспредѣльнымъ преданостію пребывамъ у Бѣограду.

31. Януара 1836.

№ 88.

Ваше Свѣтлости
Милостивѣйшегъ Господара
всепокорнѣйшій

Петаръ Јоанновићъ
АЕп-кп Бѣоградски и Митрополит
Сербскій.

II

Ваше Высокопреосвященство!

Съ представленіемъ Вашимъ од 31. Января т. л. № 88. приимли смо сочинѣно одъ Васъ „Начертаніе о духовной власти“, и да бы се предметъ овай подобателно разсмотрію, предали смо га найпре Нашему Управителному Совѣту, да га прочита, и мнѣніе свое о нѣму Намъ даде, и Совѣтъ е учинио нѣка примѣчанія на исто Ваше начертаніе.

Потомъ предали смо исто начертаніе съ примѣчаніемъ Управителногъ Нашему Собственному Совѣту, кой е опеть своя примѣчанія чинио.

Имаюћи тако и Ваше сочиненіе и примѣчанія оба Совѣта Наша, предузели смо сами предметъ овай у разсуѣненіе, пречистили смо исто Начертаніе, и како Намъ се за найболѣ и найсходнѣе видало, израдили смо га, кое овимъ начинномъ израѣено шилѣмо Вашему Высокопрео-

священству съ тымъ примѣчаніемъ, да не имамо времена, а види Намъ се и излишно, свагдѣ, гдѣ е што другоачіе у овомъ него у Вашемъ начертанію, наводити причине, зашто е што другоачіе написано, или додато или одузето, увѣрени будући, да се ове причине и саме знати могу.

На свакиъ случай пакъ, ако какво примѣчаніе наѣте, коє бы было основано, сообщите Намъ, да учинимо истогъ употребленіе.

Што се тиче избрани за засѣдатель консисторіалне кодъ Васъ налазећи се лица, употреблявайте ии међутымъ на што употреблѣни быти могу, као и досадъ, а кад видимо, да выше никаквы примѣчанія на ово Начертаніе не буде, онда ћемо учинити даљу наредбу за опредѣленіе нѣино. Истомъ приликомъ одговоримо Вамъ и за придворне чиновнике Ваше монашескогъ реда, о коима Намъ у реченомъ писму чините представленіе.

У осталомъ препоручујући се Вашимъ светымъ молитвама есмо

№ 327.

4. Марта 1836.

у Крагујевцу.

Вашему Высокопреосвященству
готовѣйшій

Милошъ Обреновићъ
князь сербскій.

По заповѣсти княжеской,
Яковъ Живановићъ
директоръ канцел. княж.

III

Белешка о обнародовању „Начертанија“.

„Новине Србске“

од 6. Јунија 1836. № 22.

„У Београду, 30. Маја. О Дуови држана је у Крагујевцу Скупштина, коју је Свјетли Къаз намјеравао држати о Бурѣву дну, но због многи послова, кои су се у то време догодили, одложио ју је до Дуова. На ову су вичочајше позвана сва Господа Архијереји, сви војени Команданти и прочи неколико старшина народни главни.

„На овој Скупштини обнародовано је „Начертаније о Духовној власти у Србији“, и устројена је Конзисторија Митрополије Къажества, као Суд духовни за цјело Духовенство Србско. Она је опредѣлена да буде при Митрополиту кој је исте Предсједатељ. У Конзисторији опредѣлена су 4 дјествителна Засједатеља, из реда Свјашченическог а из оба чина, монашеског и мирског, један Секретар мирјанин, а дозвољено је, имати и почестне Засједатеље, кои неће имати плате. Дјејствителни Засједатељи од Архијереја су изабрани и од Къаза потверђени, а имено Јеромонах Ликоген Михаиловић, Протопрезвитер Палежски Марко Михаиловић, А.Е.М. протодјакон (кој ће одма во презвитера произведен бити) Гаврил Поповић, и Парох Бјеоградски Димитриј Јоановић. За Секретара пак изабран је бивши Секретар Исправничества Бјеоградског Владислав Стојадиновић, и ови сви имају плату из народног казначејства. Но будући

да је потребно, да се види способност речени Засједатеља у теченију самог дјела: то је Свјетли Књаз нашао за цјелисходно, њи за сад наименовати привременима Дјејствителнима Членовима.

„Истом приликом издано је Књажеско опредјеленије, да се и Училиште Богословско при Г. Митрополиту подигне“....

IV

Нѣговомъ Высокопреосвященству

Господину Петру Иоанновику

*Архіепископу Бѣоградскому и Митрополиту
Сербскому*

у Крагуевцу.

№ 1984.

21. Маія 1836.

у Крагуевцу.

По потреби да се священство у отечеству нашемъ у добаръ поредакъ доведе, да се правда и надъ њимъ наблюдава, и да оно достойно важногъ свогъ позыванія буде, рѣшили смо устроити духовный судъ у отечеству нашемъ, подъ именемъ Консисторіе, кою опредѣляемо да буде при Митрополиту.

Составъ овай консисторіе издаемо подъ надписомъ: „Начертаніе о духовной власти у Сербіи“ кое вамъ е овдѣ собранной Духовской

скупщини сообщено и подъ 21. Маія т. л. № 1984. датирано, приключавамо, съ томъ препоручомъ, да га задержите, и по основаніяма у њѣму изложенныма Судъ тай духовный као Архіерей и потому по званію первосвященникъ, и као Старѣшина народный, будући Митрополитъ церкви земальскій отворите, и у њѣму предсѣдаваюћи руководите са къ чести имена Вашегъ, къ ползи и успѣху священства и къ задовольству нашему.

Желећи, да почетакъ важногъ дѣла овогъ одъ Бога благословенъ и теченіе његово Духомъ Святымъ руководимо буде, препоручуюћи се светымъ молитвама Вашимъ са усердіемъ есмо

М. О.

V

Ваша Свѣтлость

Премилостивый Господару Нашъ.

Ваша Свѣтлость имали сте високу милость о скупщини овой объявити нама понизнѣйше предписаныма, подъ 21. т. м. № 1984, издано: „Начертаніе о Консисторіи“, коју у отечеству нашему при Митрополи поставьате. Ово е новый залогъ благочестиве ревности Ваше о благостоянію и напретку свете церкви, кою Ваша Свѣтлость, као вѣрный сынъ њѣнъ свагда и у свима случаима особито покровительствуете.

Почитуюћи ова побожна чувствованія, долазимо горепоменутиъ несравнѣно многоваж-

нымъ поводомъ Установленія Консисторіе изъяснити
Вашой Свѣтлости нашу найтоплию благодарность,
съ тымъ усерднымъ желаніемъ: да Свемогуій
Богъ Вашу Свѣтлость у цвѣтухой крѣпости мло-
голѣтно одржи на славу и ползу свега Рода
Сербскогъ, и да неброено Ваше о своемъ оте-
честву вообще и о святой церкви поособъ учи-
нѣне безсмертне заслуге награди свакомъ зе-
мальскомъ среѣномъ и блаженствомъ небеснымъ.
Поредь изъяснѣнія благодарности наше присово-
купляемо то завѣщаніе, да ѣмо, како остале
дужности наше вѣрно и ревностно испуњавати,
такое и Установленія Консисторіе точно и съ
радостію наблюдавати. О чему увѣраваюћи Вашу
Свѣтлость съ неограниченнымъ высокопочитаніемъ
и таковомъ преданостію имамо честь быти

У Крагуевцу

22. Мая 1836. года.

№ 518.

Вѣрно преданѣйшій и смиренный
Богомольцы:

Петаръ Јовановичъ
архіеп. бѣлградскій и митрополит
сербскій,

Епископъ ужицкій **Ниѣифоръ**
„ шабачкій **Герасимъ**
„ тимочкій **Доситей.**

НАЧЕРТАНІЕ

0

ДУХОВОЙ ВЛАСТИ У СЕРБІИ.

- 1.) Найвышшу духовну власть у Сербіи, подъ Княземъ, као Владѣтелѣмъ Земальскимъ, сочиняваю Архіереи Сербски, на тай конаць собрани, да се о предмѣтима вѣре и церкви касаюћимасе совѣтую, и нѣи рѣшаваю.
- 2.) Но будући Архіереи непрестанно собрани остати не могу; а ради напредногъ дѣйствованія у кругу поменути дѣла нужна е непресѣчно съ нѣима занимаюћасе духовна власть: то се ова при Митрополиту, подъ нѣговымъ предсѣданіемъ и присовокупленіемъ извѣстногъ числа духовны лица, поставля, подъ именемъ „Консисторія“.
- 3.) Консисторія ова еста обща духовна власть за све Епархіе Княжества Сербскогъ. Она ѣе се са свима дѣлима, вѣре и церкви касаюћимсе, занимати, и нѣи одправляти, но съ тымъ примѣчаніемъ, што ѣе нѣеке важніе предмѣте онда.

рѣшавати, почемъ у своимъ засѣданіама и остале Архіерее Княжества Сербскогъ присовокупи, или поне и нѣово мнѣніе писменно получи.

Примѣч. Кадъ бы се по потреби у свима Епархіама особенне Епархіалне Консистеріе завеле, онда бы ова, о којој е овдѣ рѣчь, Судомъ духовнымъ другогъ степена остала, (или, онда бы се съ овомъ, о којој е овдѣ рѣчь, сходна измѣна учинила.)

4.) Но збогъ Владѣтельске верховне власти, коя се и на церкву простире, Консистерія ће сва своя важніа заключенія, коя бы за ново какво правило служити имала, или иначе свѣдѣніа Княжескогъ потребовала, Князу на одобреніе представляти, и, почемъ таково получи, у дѣйство иї приводити, или иї по потреби и обнародовати, съ наведеніемъ высочайшегъ овогъ одобренія. — Иначе дѣйствуе Консистерія независимо.

5.) Консистерія составляе изъ петъ Членова. Ови су Предсѣдатель и четири Засѣдателя, као Референти различны струка дѣла церковны.

6.) Предсѣдатель е по самому своему достоинству Митрополитъ Сербскій; а Засѣдательи су изъ цѣле Сербіе одабрана 4. священническа лица разногъ степена изъ Јеромонашескогъ и мирскогъ чина. Старѣшинство имъ се опредѣлява по степену церковному.

7.) При свакому избору новогъ засѣдателя свакій Архіерей предлагае Консистеріи три најспособніа священническа лица изъ свое Епархіе; изъ ови свію избира Консистерія три најдостойніа, и представля иї Князу ради наименованія и потвержденія едногъ између нѣи за дѣйствителногъ засѣдателя. У случаю, кадъ бы се знало, да у којој Епархіи има способніи лица одъ оны, коя су кандидирана: то и Консистерія и Князь имаю право, захтевати, да такова у кандидацию дођу.

8.) Епископи су такође по самому своему званію Засѣдательи Консистеріе. Они ће сваке године поне еданпутъ у Столицу Митрополіе долазити, да присуствую у засѣданіама Консистеріалнымъ, у којима ће се онда разсуждавати и рѣшавати дѣла важніа, за такова засѣданія опредѣлена. (чл. 3. и 22.)

9.) Време собранія овогъ свію Епископа у Столицы Митрополіе зависи одъ опредѣленія Митрополітова, кои ће мотрити, да иї онда позове, кадъ небы ни еданъ Епископъ у долазку овомъ препятствованъ быо. Кадъ бы се случило, да се сви Архіереи другимъ којимъ поводомъ скупе: то ће се тай случай къ реченой цѣли употребити.

10.) Горѣ реченна 4. Засѣдателя зовусе „Дѣйствителни Засѣдательи“ и имаю поредъ нѣке

части прихода одъ свогъ священническаго званія и особиту плату изъ народне кассе.

11.) Они могу или по потреби, или на свое основано прошеніе одпущтени бити изъ службе, у комъ случаю враћаюсе на свое пређашнѣ священническо званіе съ цѣлымъ одтуда припадаюћимъ приходомъ; а други се неотложно на нѣгово мѣсто поставляю.

Примѣч. Но као што нико не може постати дѣйствителнымъ Засѣдателѣмъ безъ одобренія и потвержденія Княжескогъ, тако нико не може ни престати бити таковымъ безъ Княжескогъ одобренія, за кое Консистерія чини Князу обстоятелна и основана представленія.

12.) Консистерія може избрати и Князу на одобреніе представити и почестне Засѣдателѣ. Ови ће употреблявани бивати у чрезвычайнымъ случаима, и кромѣ внѣшнѣгъ отличія, кое ће Консистерія опредѣлити, и Князу на одобреніе представити, не имаю одређене плате.

Они могу засѣдавати свагда у Консистеріи; но кадъ не заступаю мѣсто дѣйствителногъ Засѣдателя, не имаю одсудногъ мнѣнія.

Примѣч. Подъ чрезвычайнымъ случаима разумѣвасе болестъ, премѣна, долженственна изслание дѣйствителногъ Засѣдателя, у комъ случаю почестный заступа нѣгово мѣсто, или изслание Коммиссіонално, у комъ се може употребити и почестный Засѣдатель.

13.) Консистерія има свогъ Секретара, кога свагда Князь изъ мирскіи людій поставля, и кои покрай управляя Канцелларіомъ Консистеріалномъ, поредъ вођеня протокола совѣтованія у засѣданіяма и за свако изданіе Консистеріе одговара, да є оно сходно рѣшенію, у засѣданію заключенному.

Поредъ Секретара има Консистерія и едногъ Писара и Практиканта. Ови могу бити по обстоятелствама духовна лица, или люди мирски, и имаю плату изъ кассе народне, и ове бира и поставля Консистерія.

Примѣч. Писарь и Практикантъ узимаюсе обычно изъ млада людій, кои су свршили школу Богословску, и спремаюћисе за чинѣ Священническій упражняваюсе чрезъ годину, двѣ, три дана у сочиняваню и преписиваню дѣла Консистеріалны, и тымъ начиномъ добыя церква способнія лица у Священническомъ реду.

14.) Предсѣдатель, Дѣйствителни Засѣдательи и Секретарь полагаю званичну заклетву Князу у руке: почестни пакъ Засѣдательи, Писарь и Практикантъ полагаю ю у руке Предсѣдателя.

15.) Пуно засѣданіе Консистеріе єсть оно, кадъ Предсѣдатель са сва 4. дѣйствителна Засѣдателя у нѣму присутствує. Но по потреби сматрасе и оно засѣданіе за пуно, кадъ и два

дѣйствителна съ два почетна Засѣдателя съ Предсѣдателѣмъ у засѣданію буду.

Примѣч. У нужды, а особито съ начала, може се сматрати као пуно засѣданіе, кадѣ поредъ Предсѣдателя и само два дѣйствителна Засѣдателя буду присутствувала, и то у маловажнимъ догађаима.

16.) Ако Предсѣдатель небы могао при засѣданіяма быти: то замѣнюе нѣгово мѣсто нѣговъ придворный Архіандритъ, као најстаріи дѣйствителный Консистеріе Засѣдатель, у комъ случаю подпуњавасе число Засѣдателя почетнымъ Засѣдателѣмъ. У случаю препятствованія Архіандритова замѣнюе Предсѣдателѣво мѣсто најстаріи дѣйствителный Засѣдатель.

У случаю смерти Предсѣдателя застуна нѣгово мѣсто до наименованія новогъ Митрополита Митрополию администрираюћий Епископъ.

17.) При совѣтованіяма пресуђуе веће число мнѣнія: при еднако подѣленому числу мнѣнія решавасе предметъ по мнѣнію оне стране, на кою Предсѣдатель пређе.

18.) Рѣшенія подписуе Предсѣдатель, Засѣдательи и Секретарь у Протоколлу. Кои бы другогъ мнѣнія быо, може га съ наведеніемъ узрока у Протоколлѣ засѣданія ставити. При распису подписуесе Предсѣдатель, и емства ради, да е препись сходанъ совѣтованія Протоколлу, Секретарь.

19.) И Секретарь участвуе у совѣтованіяма, но не има одсудногъ мнѣнія. Онъ е начальникъ Канцелларіе Консистеріалне, води засѣданія Протоколлѣ, прави по овому концепте, чита и пређе преписа Предсѣдателю ради нуждногъ споразумѣнія и поправке, одговара за точность и исправность Канцелларійску, води точанъ рачунъ о приходима и расходима Канцелларійскимъ, и настојава о економіи у овой.

Дѣла Консистеріална да се воде езикомъ Сербскимъ, као и при остальмъ Сербскимъ надлежателствама. Но она, коя се Священству сообраваю, почемъ ово буде изображеніе, да се одправляю езикомъ Славенскимъ, на комъ да се воде и Протоколли крещаемы, вѣнчаемы, умирающии.

Примѣч. 1. Приходе Канцелларійске опредѣлява Консистерія, о коима сочинява списакъ, у Канцелларіи держатисе имаюћий, по коему Секретарь или рачуне водећий Писарь приходе наплаћуе; н. п. одъ изданія свидѣтельства о способности лица когъ за діакона, одъ извода Протоколла, од казни новчаной подвергнуты священны лица, одъ развода брачны, кои бы се у Консистеріи чинили, и т. д. и ови приходи улазе у трошкове Канцелларійске, коимъ ће се начиномъ заштедити трошкови народне кассе.

Примѣч. 2. Точне рачуне ове, подписане одъ Консистеріе, шиле она сваке по године о

Бурђеву и о Дмитрову дну Казначейству, кое има стараніе о трошковима око Консистеріе, какоти о потребама Канцелларійскимъ, о огрѣву Канцелларіе и собе засѣданія Консистеріалногъ, и т. д.

Примѣч. 3. Канцелларія держи едног служителя Консистеріалногъ, когъ по потребама употреблява на грѣянѣ пеѣій, на чистенѣ собе Канцелларійске и Консистеріалне, на званѣ потребны лица и овымъ подобна, и обдержаванѣ овогъ служителя улази у трошкове Канцелларійске.

Примѣч. 4. У отсутствію Секретара отправля дѣла нѣгова Писарь.

Примѣч. 5. Дѣла Консистеріална печатесе печатомъ Консистеріалнымъ, на комъ е изрезъ обычный печата Сербски Архіерея, и съ надписомъ унаоколо: „**Консистерія митрополіе Княжества Сербскогъ.**“

20.) Предмѣти Консистеріи принадлежеѣи (чл. 3.) дѣле се на 4 струке, и есу именно слѣдуюѣи:

А. Струка дѣла, касаюѣисе вѣроисповѣданія и богослуженія.

а.) Ученіе о вѣроисповѣданію православне восточне церкве.

б.) Богослуженіе.

в.) Воспитаніе и наставленіе у православной вѣри.

г.) Ценсура и Корректурa сочиненія Церкве и Закона касаюѣисе.

д.) Пресуѣиванѣ у чисто духовны дѣлы, као налаганѣ покаянія и отлученіе одъ причащенія.

е.) Укиданѣ неправилны светкованя.

Б. Струка дѣла, касаюѣисе воспитанія за духовный чинъ и дисциплине клира.

а.) Заведеніе Клерикалногъ Училища.

б.) Устроеніе плана о преподаваемымъ предметима и намѣштанѣ учителя у реченнымъ заведеніяма.

в.) Испытъ особа, желеѣи посвятити себе духовному чину, мирскогъ или монашескогъ реда, и издаванѣ свидѣтельства о способности нѣовой.

г.) Надзираніе надъ извершиванѣмъ дужности и надъ поведеніемъ духовенства, исправлянѣ погрешаваюѣи и наказаніе упорны у погрѣшки, или учинивши преступленіе.

В. Струка дѣла, касаюѣисе економіе церковне.

а.) Настояванѣ о воздвиженію и украшенію церквий, и надзираніе о плану нѣовогъ построенія.

б.) Сходно раздѣленіе Парохія.

в.) Настояванѣ о воздвиженію парохіяльны домова у нѣима.

г.) Старанѣ за пристойно уживленѣ духовенства.

д.) Старанѣ о пристойномъ снабдѣнію Монастыра, кои ће по заключенію имати остати.

д.) Надзираніе надъ имѣніемъ Монастыра, и настояванѣ, да се у Монастырима точни рачуни воде, како о приходима, тако и о расходима, и да се ови рачуни сваке године Консistorіи на прегледанѣ шилю.

Примѣч. Што се мирски церквѣй имѣнія тиче, над овимъ имаће надзираніе мѣстный Парохъ и Тудори, кои ће рачуне давати надлежнымъ Исправничествама предъ надлежнымъ Протопресвитерима; а Исправничества ће иѣ подписане одъ Протопресвитера шиляти Совѣту на развиѣненіе, као што ће иѣ и Протопресвитери, подписане одъ Исправничества шиляти Консistorіи.

Кадъ бы дошло до воздвиженія и украшенія храмова, Совѣтъ ће у согласію и договору са Консistorіомъ своимъ начиномъ старатисе о воздвиженію и благочинномъ расположенію и украшенію ныномъ.

ж.) Настояванѣ о уведенію сталне, сходне уредбе за имѣніе, заоставше по смерти Архіерея и духовенства Монашескогъ Чина. А што се тиче имѣнія мирскіи Священника, кои бы безъ наслѣдника умрли, оно припада церкви, кое е покойный бы Парохомъ.

з.) Устроєніе Протоколла раждаемы, вѣнчаемы и умирающіи, кои ће сумму годишню по

истеченію сваке године Князу представляти, да се зна, колико е кое године у Княжеству родилосе, колико се вѣнчало, и колико е душа умрло.

У Списку раждаемы и умирающіи назначуєсе, колико е число мужкогъ, колико женскогъ пола.

Г. *Струка дѣла парничны.*

а.) Расправлянѣ брачны парница.

б.) Право защищаваня личности духовенства и нѣгове пристойне чести.

в.) Пресуде у тужбама, кое бы священна лица една противу други имала, у колико ове званія духовногъ тучусе.

Ако бы тужбе быле у предмѣтима, кои под законе и власти гражданске подпадаю: то Консistorія само совѣтує парничаре къ примиренію, показуюћи имъ по мнѣнію своему, на чіой е страни правда. Ако на ово не пристану, упућує иѣ къ судовима гражданскимъ.

г.) Пресуде у тужбама, кое бы и мирски люди противу священны лица Консistorіи предложили, у колико су тужбе противу неисполненія званія священническогъ управлѣне. — Тужбе противу Священства, у колико се повреѣненія гражданскіи права тичу, управљуєсе на мирска надлежателства, као и горѣ по в.

Но гражданска Власть не може принудити священно лице ко испунѣнію пресуде нѣне, и у случаю непослушанія сообщава она теченіе дѣла и пресуду свою Консистеріи съ молбомъ, да ю у испунѣніе приведе.

21.) Струке ове да се међу дѣйствителнымъ Засѣдательима, као Референтима, по опредѣленію Предсѣдателя подѣле.

22.) Присовокупленіе осталь Архіерея у засѣданіяма, или поне нѣово писменно мнѣніе изискиваѣесе у слѣдуюћимъ точкама изложени дѣла:

Изъ струке А., под а., б., в., д., е., — Изъ струке Б., под г., Изъ струке В., подъ б., г., д., ж.

Изъ струке Г., под а., у случаю, ако бы коя тераюћасе страна съ пресудомъ Консистеріе была незадовольна.

23.) Консистерія надзираваѣе бодро, да се ученіе православне восточне Церкви, коя в Церква у Княжеству господствуоћа, чисто содержи, и чимъ бы дознала, да ко церкву ученіемъ, православной вѣри противнымъ, или другимъ коимъ начиномъ узнемируе, да одма представленіе Князу учини. На то ѣе пазити и свакій Архіерей у своіой Епархіи, и одма ѣе Консистеріи явити.

24.) Консистерія ѣе пазити, да се све заповѣсти нѣне по свима Епархіяма Княжества

точно наблюдаваю, и да се церкви и церковни обряди у добромъ порядку одерже. И на то ѣе пазити и Архіереи, свакій у своіой Епархіи. — Къ тому ѣе уређивати Консистерія, што къ благопристойности духовенства принадлежи, и къ нѣговому исправленію служити може.

25.) Духовенство Епархіа Сербскіи добыва заповѣсти одъ Консистеріе, и то духовенство Епархіа Епископскіи преко своіи Епископа, а тако се ко Консистеріи у надлежнымъ случаима и обраћа.

26.) Но у дѣлы граждански стояѣе духовенство подъ гражданскомъ властію.

А под ову спадаю:

а.) Завѣщанія и други граждански уговори мирскогъ духовенства.

б.) Рѣшеніе надъ преступленіяма и злочинствама, коя бы духовна лица, мирскогъ или монашескогъ чина учинила, почемъ изъ чина священническогъ законно извержена буду.

в.) Тербе брачне, у колико се дотичу нарочиты, при ступаню у бракъ учинѣны граждански уговора.

г.) Опредѣленіе употребленія священны стварій, по смерти мирскіи Священника оставши.

Примѣч. Да се не бы по кућама повлачиле, или макаръ коимъ начиномъ злоупотреблявале по смерти мирски Священника.

заоставше священническе ствари, н. п. епітрахиль, фелонъ, стихарь, крестъ, нарук-вице и т. д. надлежный Протопресвитеръ у согласію съ надлежнымъ Исправничествомъ старасе о томе, да се исте ствари или продаду, или гдѣ у церкву поклоне, или ако е надежда о скоромъ ступленію у чинъ когъ лица изъ куѣ умершегъ Священника, да се исте ствари сачуваю незлоупотребляване.

д.) Парнице, тицаюѣесе повреѣнія граждански закона, (види чл. 20. Г., в, и г.).

27.) У случаю, кадъ бы кое духовно лице збогъ каквогъ злочинства обтужено было кодъ гражданске власти: то ова узима га на испытъ призвавши у Судъ оваѣ и надлежногъ Протопресвитера, и траюѣу испыту держи туженогъ у апсу. По совершенію испыта шилъ гражданска власть испытъ оваѣ съ подписомъ духовногъ Засѣдателя заедно са судимымъ духовнымъ лицомъ ко Консistorіи, коя разсуѣава, ели духовно лице за изверженіе изъ чина, или за другу кою нижу казнъ. У первомъ случаю извергава га по пропису изъ чина, и шилъ га са извѣстіемъ изслѣдованія истой гражданской власти: у другомъ пакъ задержава га при себи и казни, а шилъ извѣстіе гражданской власти са изясненіемъ учинѣне надъ кривцемъ пресуде.

Примѣч. Ради нуждногъ свѣдѣнія гражданска ѣе власть и за само уапшеніе ду-

ховногъ лица збогъ каквогъ злочинства Консistorіи явити.

28.) Консistorія у кругу дѣятелности своеужива защиту гражданскіи властей, и ако бы у чему увреду какву искусила, чини представленія Князу.

29.) Свакій Сербинъ, кои мысли, да се противу существуюѣи уредба и закона одъ Консistorіе вреѣа или угнѣтава, може защиту кодъ Правительства тражити.

30.) За произведеніе особа у духовный чинъ наблюдаваѣесе слѣдуюѣа примѣчанія:

а) Діакона и Пресвитера, было мирскогъ было монашескогъ чина, по потреби производиѣе Архіереи, свакій за свою Епархію. Но за діакона неѣе ни едногъ производить, кои не бы имао свидѣтельство одъ Консistorіе о своіой способности за чинъ, а друго одъ мѣстне власти — Настоятеля и Братства Монастырскогъ, или Пароха и мѣстны Старѣшина — о своемъ преѣашнѣмъ добромъ поведенію. За Пресвитера пакъ неѣе ни едногъ производить, за кога не бы было мѣста, гдѣ ѣе быти дѣйствителнымъ Священникомъ, или чимъ капелланомъ.

Точан списакъ одъ свію за годину рукоположены, а тако и умерши священны лица обоегъ чина, шилѣе Архіереи по истеченію сваке годне у Консistorію, коя ѣе онда сочинити генералный Списакъ:

1.) за ону годину у чинъ Діаконства, Пресвитерства и Епископства произведены,

2.) изъ исты чина умерши,

3.) од ланьске године заоставши лица священническаго, како монашескаго, тако мирскаго чина, и овай у потребнымъ и разговетнымъ рубрикама сочинѣный Списакъ шиляѣ Консисторія по истеченію сваке године Князу на усмотреніе.

Примѣчаніе 1-во. Произведеніе Діакона за Протодіакона зависи одъ произволенія свакаго Архіерея; а произведеніе Протодіакона за Архидіакона зависи одъ произволенія Архіепископа и Митрополита, при коему по превосходителству само Архидіаконъ и быва. Но протодіакони и Архидіакони мораю быти способныя лица, коя ѣ по томъ поступати на вышше степене монашескаго реда, на коима валя да буду люди, способни за отправлянѣ важныя должности вышши званія свои.

Примѣчаніе 2-го. У Списакъ духовенства, о комъ ѣ была рѣчь у самомъ члену, улазе сва три чина священства, па была она Діакони, Протодіакони и Архидіаконъ; была Пресвитери, Протопресвитери, и у монашескомъ, Іеромонаси, Намѣстници монастырски, Синкелли при Архіереима, Игумни, Протосинкелли, Архимандрити; была Епископи и Архіепископъ.

Потребно ѣ быти назначити и о Пресвитерима, кои имаю Сингелію, и кои ову

не имаю; тако исто кои су Канеллани, и кои Намѣстници Протопресвитерата.

б.) Произведеніе на степенъ Протопресвитера, Игумна и Протосинкелла заключаваѣесе у Консисторіи, коіой ѣ Архіереи избрана за реченне степене лица представляти, съ описаніемъ ныовы качества и заслужности.

Произведеніе заслужнаго Игумна или Протосинкелла за Архимандрита заключае Консисторія у споразумѣнію са свима Архіереима, и заключеніе свое представля Князу на одобреніе.

в.) Епископа наименоуе и потврѣуе Князь изъ три найдостойныя Архимандрита, кое собрани Архіереи сами изберу, и съ мнѣніемъ своимъ Князу на подтвержденіе представе.

г.) Архіепископа и Митрополита наименоуе Князь, избравши на то званіе найдостойнѣегъ између Епископа.

Примѣч. Ни Епископско ни Архіепископско мѣсто не може дуже траяти упразднѣно, него едну годину дана, за кое време вручава Князь администрацію удове Митрополіе едному одъ Епископа, а администрацію Епархіе Епископске едному Архіерею или способному Архимандриту.

Администратору одредиѣ Князь у договору са Совѣтомъ и Консисторіомъ плату од плате, опредѣлене Архіерею оне Епархіе, коя се администрира; а остатакъ по опре-

дѣленію Княжескому давсе на заведеніе какво духовно.

д.) Столица Архієпископа и Митрополита опредѣлюесе у Бѣограду, а Епископи садъ существуюћи резидираће 1.) у Шабцу, 2.) у Чачку, 3.) у Заечару, као што за сад 4 Епархіе и существую.

е.) И число Архієрея опредѣлиће Кназь по предварителномъ существуюћи Архієрея преслушанію, и, ако се умноже, опредѣлиће имъ мѣсто резиденціе.

ж.) Сви Архієреи имаће плату годишню изъ народне кассе, и неће од народа ништа наплаћивати.

з.) Митрополита ће дужность быти, обдержавати при себи придворна лица монашескогъ Чина, кои ће уедно и нѣгови церимоніални Чиновници быти, и явну службу имати, кое у Богословскомъ Училищу, кое у духовномъ судищу. Они ће имати обиталище и препитаніе код нѣга слободно; а за званіе свое имаће плату изъ кассе народне.

и.) И Епископи су дужни обдержавати при себи по 2. лица духовногъ реда, одъ коихъ ће быти еданъ Діаконъ и еданъ Священникъ. Даваће имъ пристойно обиталище и препитаніе у двору свомъ, и стараће се о томъ, да они пристойно и одѣвени буду. Ово су такође лица

чина монашескогъ, коя ће быти нѣгови церимоніални дворяни.

к.) И Епископи, свакій за свое, и Митрополитъ и за свое и Епископске дворяне стараюсе, да буду люди способни и честногъ и примѣрногъ обхожденія.

31.) Консистерія ће по истеченію сваке године Князу шилати цѣо Протоколль засѣданія у вѣрной копіи преписанъ.

Тако исто шилать она Князу по истеченію сваке године Списакъ свію Монастыра, число и имена братства, имѣніе Монастырско, у чему се оно состои, и гдѣ се налази, и у рубрики примѣчанія ставляће, шта е послѣ смерти когъ лица Монашескогъ Чина као приватно добро остало, и на што е употреблѣно.

У прочемъ Консистерія само Князу подлежи: Ако съ каквомъ странномъ державомъ сношенія узмора имати; то чини такова са знаніемъ Княжескимъ, или средствомъ нѣгове придворне Канцелларіе, или по полученомъ предварително Нѣговомъ одобренію непосредственно. — Тако води и Корреспонденцію съ великомъ церквомъ.

32.) Консистерія по смерти свакогъ Архієрея сочинява Инвентаріумъ стварій, после Архієрея оставши, и по Инвентару предае іѣ новому Архієрею, кои е дужанъ све по Инвентару

приимлѣне ствари сохранявати, или на нѣино-
мѣсто нове набавляти.

Къ чести служиће Архіерею, ако за жи-
вота приумножи имѣніе Архіерейско.

№ 1984.

21. Маія 1836.

у Крагуевцу.

(М. П.) Милошъ Обреновићъ
князь сербскій.

По заповѣсти Княжеской
Яковъ Живановићъ.
Директоръ Канцелларіе Княжеске.

ДОПУНЕ

И

ОБЈАШЊЕЊА „НАЧЕРТАНИЈА“.

Чл. 1. Будући да епископи Књажества Ср-
бије, по праву које им припада, дјела своје
епархије сами или с лицима свештеног реда
њих окружавајућима отправљати могу; а по
смислу височајше изданог „начертанија о ду-
ховној власти у Србији“ њека дјела своје епар-
хије консисторији, која је при митрополиту уста-
новљена на разсмотрење и одобрење достављати
имају: то је бољег ради поредка неопходимо
нужно, поред установлења у поменутом Начер-
танију о томе од чести налазеће се, подробним
изјаснити и опредјелити, које ће предмете по
сили канона и смислу височајше изданог На-
чертанија епископи сами свршавати, и које кон-
систорији митрополије достављати.

Чл. 2. Јасније прегледа ради излажу се
овдје поменути предмети по оној подели, по
којој су дјела, консисторији митрополије при-
надлежећа у Начертанију духовној власти ста-
вљена.

Чл. 3. Епископи сами с помоћу њих окружавајући свештених лица отправаће следећа дјела:

а, Из струке А.

Бодро ће настојавати, да се у вовереној им епархији вероучење православне наше цркве и од свештенства, и при васпитању младежи, и од цјеле пастве храни и набљудава.

б, Из струке Б.

Пазиће на поведенаје свештенства своје епархије, погрешавајуће исправљати, упорне у погрјешки или учинивше какво иступленије казниће мањим казнама, осим казни изверженија или лишења парохије.

в, Из струке В.

Савјетоваће и увјешчавати паству своју, да се цркве у добром стању хране, на потребним местима нове подижу и нужним утварима снабдевају. Примаће прописане рачуне како мирски цркава тако и манастира своје епархије, прегледаће их и сврху њих своје приметбе чинити.

г, Из струке Г.

Расправљаће тербе брачне и пресуде о њима изрицати; но оне, по којима би се брак конечно разрешити имао, било од заједничког живљења, сирјеч од постеље и трапезе, било да која страна у други брак ступити може, неће извршивати док консисторија митрополитска то решење не прегледа и не одобри. Такође ће расправљати и взајмне тужбе свештенства, или тербе све-

штеника с мирјанима у дјели закона и заштићаваће личност духовенства противу сваког нападања.

Чл. 4. Но следећа дјела имаће епископи подносити Консисторији Митрополитској пре него што приступе извршењу истих.

а, Из струке А.

Осим гореизложени у овој струци дужности епископа србских, све остало, што је о истој струци у Начертанију стављено, принадежи у круг рада Консисорије при митрополији установљеној; следователно ће се епископи у свима таквим предметима к њој и обраћати.

б, Из струке Б.

Све пресуде над свештеницима, преступлење учинившим, које би садржавале казни извржења из чина, или лишење парохије, или ако би и мање од речених но потеже казни налагале а осуђени би по саопштеној му пресуди молбу представио да се кривица његова и изречена пресуда и Консисторији на расмотрење пошље.

Исто тако и она лица која би потреба захтевала да се и без Богословије рукоположе, упућиваће их Консисторији ради свидјетелства о способности за чин; но оне, које су свршили Богословију и свидјетелство школско имају, неће шиљати Консисторији на испит, но само ће за њих јављати, да их у чин привести намерава и очекиваће на то одобрење Консисорије.

в, Из струке В.

Прегледаће рачуне како мирских цркава тако и манастира и шаљаће их Консистирији са својим примедбама на расмотрење. Поред тога достављаће Консистирији за оправке или видаће нових цркава у том случају, кад би због тога требало што дјејствовати код више државне власти.

г, Из струке Г.

Пресуде у тербама брачним, које би у себи садржавале коначно разведење супружника, било од заједничког живота, било да која страна у други брак ступити може, и уопште и друге пресуде како у овом предмету тако и поменути тербама свештенства међу собом или са мирјанима у дјели закона, кад парницеће се стране на изречену пресуду не би пристале, но желеле би и молиле, да се таква и Консистирији митрополије на расмотрење поднесе.

д, Напоследку ће подносити Консистирији и све оне предмете, који се, ако и не буду овде поменути, по Начертанију о духовној власти Консистирији митрополије подносити имају, развје ако се по пређашњем 3 члану овога објашњења епископу остављају.

Чл. 5. Све предмете које ће по напредизложеном епископи Књажевства Србије Консистирији митрополије на расмотрење подносити, шаљаће они достаточо образложене у спроводном писму, а неће уз то и дотична лица којих би се предмет тицао упућивати, развје у оном

случају, кад би сама Консистирија захтевала да јој се та лица упуते.

Чл. 6. Полезно је и благочино, да епископи сва ова дјела отправљају помоћу отличнијих свештеника своје епархије, било оних, која се при њима као придворни налазе, било и других из кога манастира или које парохије који би само за такво дјело употребителни били.

Чл. 7. Ове допуне и објашњења имаће своју силу и важност док се епархијалне Консистирије које су преко потребне по свима епархијама не установе и устројеније њихово, надлежним начином израђено и потврђено, не изађе и обнародовано не буде.

Jur. br.
38637